

İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın (İYEP) Değerlendirilmesi

Mehmet Özdoğru
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Bu makaleye atf için (To cite this article):

Özdoğru, M. (2022). İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın (İYEP) değerlendirilmesi [Evaluation of the Education Program in Primary Schools (İYEP)]. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi) [Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal)]*, 6(1), 53-63.

Makale Türü (Paper Type):

Araştırma (Research)

Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi):

Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi); bilimsel ve hakemli bir dergi olarak yılda iki kez yayınlanmaktadır. Bu dergide; bilim, eğitim, sanat veya teknoloji ile ilgili özgün kuramsal çalışmalar, literatür incelemeleri, araştırma raporları, sosyal konular, kitap incelemeleri ve araştırma makaleleri yayınlanmaktadır. Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin daha önce yayınlanmamış veya yayınlanmak üzere herhangi bir yere gönderilmemiş olması gerekmektedir. Bu makale araştırma, öğretim ve özel çalışma amaçları için kullanılabilir. Makalelerinin içeriğinden sadece yazarlar sorumludur. Kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edilmesi gerekmektedir. Yazarlar, araştırma ve yayın etiğine uydıklarını beyan ederler. Dergi, makalelerin telif hakkına sahiptir. Yayıncı, araştırma materyalinin kullanımı ile ilgili olarak doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan herhangi bir kayıp, eylem, talep, işlem, maliyet veya zarardan sorumlu değildir.

Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal):

Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal) is published twice a year as a scientific and refereed and journal. In this journal, original theoretical works, literature reviews, research reports, social issues, psychological issues, curricula, learning environments, book reviews, and research articles related to science, education, art or technology are published. The articles submitted for publication must have not been published before or sent to be published anywhere. This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Authors alone are responsible for the contents of their articles. Copyright regulations must be followed for the ideas and art works used. The authors declare that they adhere to research and publication ethics. The journal owns the copyright of the articles. The publisher shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of the research material.

Bu eser, Creative Commons Atf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
[This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.]

İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın (İYEP) Değerlendirilmesi

Mehmet Özdoğru

Makale Bilgisi

Makale Tarihi

Gönderim Tarihi:
23 Nisan 2021

Kabul Tarihi:
18 Kasım 2021

Anahtar Kelimeler

İlkokullarda Yetiştirme
Programı
Sınıf öğretmeni
İlkokul
İYEP

Öz

Bu araştırmanın amacı; İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın (İYEP) eğitime katkılarını ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları, programda görev alan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Eskişehir Odunpazarı ilçesinde ilkokullarda görev yapan 20 öğretmen oluşturmaktadır. Yarı-yapılandırılmış görüşme formunun kullanıldığı araştırmada verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenler ilkokullarda yetiştirme programının olumlu fakat eksik tarafları olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Programın eğitim-öğretime katkısına ilişkin öğretmenlerin tamamına yakını akademik başarıyı arttırdığı ve öğrencilere bireysel destek sağladığı düşüncesindedir. Bununla birlikte programa dahil olan öğrencilerin derse katılımının arttığı, programın ders performansını, motivasyon düzeyini ve özgüveni arttırmada olumlu katkıları olduğu, öğrencilerde kaygının azalmasına neden olduğu, fırsat ve imkân eşitliği sağlamada katkısının olduğu öğretmenlerin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Programda görülen başlıca sorunlar; modüllere ayrılan sürelerin yetersiz olması, öğrencinin programa katılımının veli isteğine bırakılması, devamsızlığın fazla olması, programda görev alanlara ödenen ücretin düşüklüğü ve programın 3. sınıflardan itibaren başlamasının geç olması olarak ifade edilmiştir.

Evaluation of the Education Program in Primary Schools (İYEP)

Article Info

Article History

Received:
23 April 2021

Accepted:
18 November 2021

Key Words

Remedial Education
Program in Primary
Schools
Primary School Teacher
Primary school
REPPS

Abstract

The aim of this study is to determine the contributions of the Education Program in Primary Schools (İYEP) to education and the problems encountered in the implementation process in line with the opinions of the teachers involved in the program. The study group of the research, in which case study design, one of the qualitative research methods, was used, consists of 20 teachers working in primary schools in Eskişehir Odunpazarı district in the 2018-2019 academic year. Content analysis technique was used to analyze the data in the study, in which a semi-structured interview form was used. According to the results of the research, the teachers stated that the education program in primary schools has positive but deficiencies. About the contribution of the program to education, almost all of the teachers think that it increases academic success and provides individual support to students. In addition, it is understood from the statements of the teachers that the participation of the students included in the program increases, the program has positive contributions to increase the course performance, motivation level and self-confidence, causes the anxiety of the students to decrease, and contributes to providing equality of opportunity and opportunity. The main problems seen in the program; Insufficient time allocated to modules, leaving the student's participation in the program to the parents' discretion, high absenteeism, low wages paid to those working in the program, and the late start of the program from the 3rd grade were expressed.

Giriş

Türkiye'nin eğitim ve insan kaynaklarına ilişkin 2023 hedeflerine ulaşması, gelişen dünya ile her alanda rekabet edebilmesi ve geleceğe emin adımlarla yürüyebilmesi her şeyden önce çağın ihtiyaçlarına cevap verebilen, kendini sürekli yenileyerek değişime ayak uydurabilen, öğrenme ve insan odaklı bir eğitim anlayışıyla gerçekleşebilir. Bu nedenle, ülkemizde farklı kurumlarda verilen eğitimin dünyada ve Türkiye'de yaşanan bilimsel, toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda sürekli geliştirilmesi ve yenilenmesi gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında Milli Eğitim Bakanlığının hâlihazırdaki eğitim sistemini sürekli olarak gözden geçirmesi, eğitim kurumlarında yeni yaklaşımları ve uygulamaları hayata geçirmesi küresel rekabet açısından bir zorunluluktur. Bu doğrultuda özellikle son dönemlerde eğitim sistemimizin yeniden yapılandırılmasına ve teknolojinin tüm okullarda yaygınlaştırılmasına yönelik önemli ve kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir (Büyükoztürk, Çakan, Tan & Atar, 2014).

Eğitimin planlanmasının temelinde her kademe için belirlenmiş kazanımlar vardır ve eğitimciler bu davranış ve becerilerin kazandırılması konusunda gerekli çalışmaları yapmaktadır (Demirel, 1997). Her ne kadar bütün planlamalar yapılsa da, bu davranış ve beceriler her bireye tam olarak kazandırılmayabilir. Bu durumun nedenleri; sınıfların kalabalık olması, gerekli eğitim materyallerinin yetersiz olması, eğitim mekânlarının fiziki imkânlarının yetersiz olması, öğretmenlerin niteliklerinin ve yeterliliklerinin düşük olması olarak sayılabilir (Akbaba, Altun & Çakan, 2004).

Ülkemizde öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarını erken sınıflarda belirleyecek araçların kullanılması veya bu süreçlerin değerlendirilmesi, eğitimde kalitenin artırılmasında olumlu bir adım olarak değerlendirilebilir. Bu amaçla İlkokullarda Yetiştirme Programı Taslak Programı geliştirilmiştir. İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP); öğrenci belirleme süreci, esnek program önerisi, modüler ve sarmal öğretim materyalleri, okuma becerileri ile matematik okuryazarlığı alanlarında ülkemize millî bir model sunmaktadır (MEB, 2018a). Bu program öğrencilerin akademik başarısının artırılmasını temel becerilerin kazandırılmasını erken tespit ve müdahale aşamalarını içermektedir. Özellikle hedef grubun büyük çoğunluğunu oluşturacağı öngörülen sığınmacılar, göçmenler ve geçici koruma altındaki çocukların eğitim sistemine akranları gibi sağlıklı bir şekilde kazandırılmasında psikososyal desteğin önemi büyüktür. Bu sebeple programın geliştirilme sürecinde Türkçe ve matematik disiplinlerinin yanında psikososyal destek de ayrı bir alan olarak ele alınmış ve diğer iki disiplin ile entegre edilmiştir. Programın özellikle temel becerilerin edinilmesi açısından öğrencilere katkı sağlayacağı düşünülmekle beraber uygulamanın etkili ve verimli olmasında en önemli rolün öğretmenlerde olduğu değerlendirilmektedir (MEB, 2018a).

Milli Eğitim Bakanlığınca ilkokulların 3 ve 4. sınıflara devam eden, eğitim öğretim yılı içinde çeşitli nedenlerle okuma, yazma, okuduğunu anlama becerileri ve doğal sayılar, doğal sayılarla dört işlem öğrenme alanlarında yeterli kazanımlara ulaşamayan öğrenciler için İYEP hazırlanmıştır. 31/08/2018 tarihi Resmi Gazete'de yayımlanan 51 sayılı karar doğrultusunda ilkokulların 3. ve 4. sınıflarına devam eden öğrencilere yönelik olarak İlkokullarda Yetiştirme Programı uygulanmaya başlanmıştır (Resmî Gazete, 2018a).

İlkokullarda Yetiştirme Programı Yönergesi 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 26/7/2014 tarihli ve 29072 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır. Bu yönerge ilkokulların 3. ve 4. sınıflarına devam eden, özel eğitim tanısı olmayan, önceki eğitim ve öğretim yılları içinde çeşitli nedenlerle Türkçe ve matematik dersi öğretim programlarında yer alan ve İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında belirlenen kazanımları yeterli düzeyde edinemeyen öğrencilerin yetiştirilmesi için uygulanacak olan programın düzenlenmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları kapsar (MEB, 2018b).

İlkokullarda yetiştirme programının genel amaçları şunlardır:

- Öğrencilerin Türkçe ve matematik derslerinde İYEP kapsamında belirlenen kazanımlara ulaşmalarını sağlayacak etkinlikler ve öğrenme yaşantıları planlamak,
- Öğrencilerin psikososyal açıdan desteklenmesini sağlamak,
- Sonraki eğitim kademelerinde ortaya çıkması muhtemel uyum sorunlarını önlemek,
- Akademik başarısızlıktan kaynaklanan devamsızlıkların önüne geçmek,
- Programa dâhil edilen öğrencilerin beklenen öğrenme seviyesine ulaşmasına yardımcı olmak,
- Sorun çözebilen, iletişime ve öğrenmeye açık, özgüven ve sorumluluk sahibi sağlıklı ve mutlu bireylerin yetişmesine imkân sağlamaktır (MEB, 2018b).

Programda yer alan kazanımlar; Türkçe ve matematik dersi öğretim programlarından ilk dört sınıf kazanımları göz önüne alınarak belirlenmiştir. Bu kapsamda İYEP mevcut öğretim programlarının ya da örgün öğretim sisteminin alternatifi değildir. Programın türü; Türkçe, Matematik, Psikososyal destek şeklinde üç alanda düzenlenmiştir (MEB, 2018a).

2018-2019 Eğitim-öğretim yılından itibaren ilkokullarda uygulanmaya başlanan ve eğitim sistemimiz için henüz yeni olan ilkokullarda yetiştirme programının araştırılması önem arz etmektedir. Literatür incelendiğinde programla ilgili araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Programda görev alan öğretmenlerin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlara yönelik görüşlerinin neler olduğu, araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre programda karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önlemlerin alınmasının ve iyileştirilmelerin yapılmasının büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı; İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın (İYEP) eğitime katkılarını ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları, programda görev alan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda belirlemek ve sorunlara ilişkin çözüm önerileri sunmaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- İlkokullarda Yetiştirme Programının değerlendirilmesine ilişkin öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
- İlkokullarda Yetiştirme Programının eğitim-öğretime katkısına ilişkin öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
- Öğretmenlerin İlkokullarda Yetiştirme Programında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu çalışmada; İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın eğitime katkıları ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları, programda görev alan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda belirlemek ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması desenine göre gerçekleştirilmiştir. Nitel durum çalışmasının en önemli özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu; 2018-2019 öğretim yılında Eskişehir ili Odunpazarı ilçesinde bulunan ve İlkokullarda Yetiştirme Programı'nda görev alan yirmi sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi, derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesine dayanır (Büyüköztürk, 2011) Çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Ölçüt örnekleme yöntemi, önceden belirlenmiş bir ya da birden fazla ölçütü karşılayan bireylerin örnekleme dâhil edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Bu çalışma İlkokullarda Yetiştirme Programı'nda (İYEP) görev alan sınıf öğretmenlerinin uygulamaya ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçladığından çalışma grubunun belirlenmesinde katılımcıların ilkokullarda yetiştirme programı kapsamında açılan modüllerde görev alması ölçütü dikkate alınmıştır. Öğretmenlerin seçiminde farklı sosyo-ekonomik niteliklere sahip okulların öğretmenleri olmasına dikkat edilmiş ve bu sayede çeşitlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Tablo 1'de katılımcı öğretmenlere ait bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Değişkenler	Alt kategoriler	n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	11	55
	Erkek	9	45
Öğretmenlik Kıdemi	1-5 yıl	1	5
	6-10 yıl	3	15
	11-15 yıl	4	20
	16-20 yıl	6	30
	21 yıl ve üzeri	6	30
Eğitim Düzeyi	Ön lisans	2	10
	Lisans	15	75
	Yüksek lisans	3	15
Toplam		20	100

Tablo 1'e göre katılımcı öğretmenlerin 11'inin kadın, 9'unun erkek olduğu, farklı kıdem ve eğitim düzeylerine sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada İlkokullarda Yetiştirme Programında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunu hazırlama sürecinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması kapsamında; ilgili literatür taranmış, İlkokullarda Yetiştirme Programı Yönergesi incelenmiş, elde edilen bilgiler ışığında açık uçlu sorular hazırlanmış, iç geçerlilik için alan uzmanı üç kişinin görüşü ve katılımcı teyidi alınmıştır. Kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınan form, Türkçe öğretimi alan uzmanının görüşleri doğrultusunda düzenlenerek üç öğretmene (araştırma grubu dışında) ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulamada soruların katılımcılar tarafından anlaşıldığı belirlenmiştir. Elde edilen veriler literatürle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilmiş ve formun son hali verilmiştir. Veri toplama aşamasında farklı gruplardaki katılımcılara araştırmanın amacı kısmında belirtilen 3 ayrı açık uçlu soru sorularak veri elde edilmeye çalışılmıştır. İlkokullarda yetiştirme programında görev alan öğretmenlerle yapılan görüşmeler, 8 Ocak-15 Şubat 2019 tarihleri arasında araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, öğretmenlerden alınan randevular doğrultusunda, duygularını açık ve rahat bir şekilde ortaya koyabilmelerini sağlamak adına, belirlenen zamanlarda kendi okullarında ya da istedikleri yerlerde gerçekleştirilmiştir. Görüşme formunun birinci bölümü araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklerinden; ikinci bölümü ise İlkokullarda Yetiştirme Programı'nda görev alan öğretmenlerin uygulamaya ilişkin görüşlerini belirlemek üzere sorulan 3 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formunda katılımcılara çalışmanın amacı kapsamında "İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın değerlendirilmesine ilişkin görüşleri", "İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın eğitim-öğretime katkısına ilişkin görüşleri", "İlkokullarda Yetiştirme Programı'nda görülen sorunlara ilişkin görüşleri" ile demografik özellikleri sorulmuştur.

Verilerin Analizi, Geçerlik ve Güvenirlik

İlkokullarda Yetiştirme Programı'nda karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin çözümlenmesinde nitel veri analiz tekniklerinden biri olan içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek ilişkilere ve kavramlara ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha kapsamlı bir şekilde incelemeye tabi tutulmaktadır. Betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilerek, bir araya getirilmekte ve organize bir biçimde yorumlanarak okuyucunun anlayabileceği bir şekilde sunulmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Analize başlanmadan önce ses kayıtları yazılı hale getirilmiştir. Deşifre işleminin doğruluğunu kontrol etmek için ses kayıtlarından elde edilen veriler ve görüşme formundan elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Görüşmelerden 84 sayfa veri elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizi sürecinde öncelikle görüşme kayıtları deşifre edilip çözümlenmeler yapılmıştır. Her bir soru için verilen cevaplardaki ortak noktalar dikkate alınarak çeşitli temalar oluşturulmuştur. Bağımsız eğitim bilim uzmanının yaptığı yerleştirmeler ile araştırmacının yaptığı yerleştirmeler karşılaştırılarak araştırmanın güvenilirliği belirlenmiştir. Yapılan karşılaştırma sonucunda yüzde 92 oranında fikir birliği olduğu anlaşılmıştır. Bu oran, Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Güvenirlik Formülü: Görüş Birliği/ Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı). Bununla birlikte özgün görüş ve düşünceleri yansıtacak şekilde doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Bunlar araştırma verilerinin geçerlik ve güvenilirliğini artıracak

uygulamalar olarak kabul edilebilir. Gizliliği sağlamak açısından katılımcılara Öğretmen 1 (Ö1), Öğretmen 2 (Ö2),... Öğretmen 20 (Ö20) kısaltması yapılarak belirtilmiş ve her bir katılımcıya numara verilmiştir

Bulgular

Bu bölümde İlkokullarda Yetiştirme Programı'nda görev alan öğretmenlerin uygulamaya ilişkin görüşlerinin neler olduğu açığa çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular ayrı tablolar halinde sıralanmıştır.

İlkokullarda yetiştirme programının değerlendirilmesine ilişkin öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

İlkokullarda yetiştirme programının öğretmenler tarafından değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. İlkokullarda Yetiştirme Programının Değerlendirilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	f	%
Olumlu fakat eksik tarafları var	14	70
Olumlu	6	30
Toplam	20	100

Tablo 2'ye göre ilkokullarda yetiştirme programının genel olarak değerlendirilmesine ilişkin öğretmenlerin %70'i programı olumlu bulmakla birlikte eksik yönleri olduğunu, %30'u ise olumlu bulduğunu belirtmiştir. Programın genel olarak değerlendirilmesine yönelik hiçbir öğretmen olumsuz bir görüşte bulunmamıştır. Bu durum öğretmenlerin ifadelerine şu şekilde yansımaktadır:

Öğretmen 1: *Sınıf düzeyinin gerisinde kalan öğrenciler için olumlu etkileri var.*

Öğretmen 3: *Eksiklikleri olmasına rağmen faydalı bir uygulama.*

Öğretmen 7: *Faydalı olduğunu düşünüyorum. Özellikle ara sınıflarda okuma, yazma bilmeyen veya okuduğunu anlamada geri olan öğrencilerin diğer arkadaşlarına yetişmesinde bir fırsat.*

Öğretmen 12: *Önceki yıllarda bu tarz kurslara katıldım. Aradaki tek fark önceki kurslara başarılı öğrenciler başarısını arttırmak amacıyla katılıyordu. Bu yıl katıldığım bu programa anlama güçlüğü olan ve geri kalmış öğrenciler katılmaktadır. Bu yüzden programın yararı olduğunu düşünüyorum fakat öğrencilerin devamını sağlama konusunda eksiklikler var.*

Öğretmen 14: *İlkokulda temel kazanımlarında eksik olan dezavantajlı öğrenciler açısından programı faydalı buluyorum. Öğrencilerin bireysel durumları göz önünde bulundurularak program uygulandığı zaman öğrencide önemli gelişmeler yaşıyor.*

Öğretmen 15: *Sınıf ortamında yeteri kadar ilgilenme fırsatı bulamadığım öğrencilerimle program sayesinde birbir ilgilenme fırsatı oldu. İYEP sınıfının kalabalık olmaması programın uygulanmasında oldukça faydalı*

olduğunu düşünüyorum. Çünkü İYEP'e katılan öğrencilerimizin birçoğu akranlarından biraz daha geç öğrenen öğrenciler olduğu için birebir ilgilenme açısından sınıf mevcutlarının az tutulması faydalı bir uygulama.

İlkokullarda yetiştirme programının eğitim-öğretime katkısına ilişkin öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

İlkokullarda yetiştirme programının eğitim-öğretime katkısına ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. İlkokullarda Yetiştirme Programının Eğitim-Öğretime Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	f	%
Akademik başarıyı arttırması	19	95
Bireysel destek sağlaması	18	90
Derslere katılımı arttırması	16	80
Ders performansını arttırması	15	75
Motivasyonu arttırması	13	65
Özgüveni arttırması	12	60
Kaygıyı azaltması	12	60
Fırsat ve imkân eşitliğini sağlaması	11	55

Tablo 3'e göre ilkokullarda yetiştirme programının eğitim-öğretime katkısına ilişkin öğretmenlerin %95'i öğrencilerin akademik başarısını arttırdığını, %90'ı öğrencilere bireysel destek sağladığını, %80'i derslere katılımı arttırdığını, %75'i öğrencilerin ders performansını arttırdığını, %65'i öğrenci motivasyonunu arttırdığını, %60'ı öğrencilerin özgüvenini arttırdığını, %60'ı öğrencinin kaygısını azalttığını, %55'i fırsat ve imkân eşitliğini sağladığını belirtmişlerdir:

Öğretmen 9: *Modüllerdeki kazanımların öğrencilerin akademik seviyelerine uygun olması öğrenmede kolaylık sağlamakta olup akademik başarıda gözle görülür değişimler oldu.*

Öğretmen 12: *Programa katılan öğrencilerden sınıf oluştururken belirli bir sayıyı geçmemesi güzel bir uygulama. Sınıf mevcutlarının sınırlı tutulması öğrencilere bireysel destek sağlamada büyük yararı var.*

Öğretmen 7: *Programın öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere ücretsiz olması fırsat ve imkân eşitliği bakımından faydalı olduğunu düşünüyorum.*

Öğretmen 14: *...sınıfta yer alan öğrencim aynı zamanda programda da öğrencim oldu. Sınıftayken derse pek katılmazdı fakat programda daha aktif olduğunu ve performansının daha iyi olduğunu söyleyebilirim.*

Öğretmen 16: *Programdaki kazanımlarının temel seviyede olması nedeniyle sınıf içerisinde durumu zayıf öğrencilerin özgüvenlerine olumlu katkı yapıyor ve başarabileceklerine inanıyorlar.*

Öğretmenlerin ilkokullarda yetiştirme programında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?

İlkokullarda yetiştirme programında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. İlkokullarda Yetiştirme Programında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	f	%
Modül sürelerinin yetersiz olması	18	90
Programa katılımın sadece veli isteğine bırakılması	17	85
Fazla devamsızlık yapılması	17	85
Program süresinin eğitim-öğretim dönemini kapsamaması	16	80
Görevlilere ödenen ücretin düşüklüğü	15	75
Programın geç başlaması	14	70
Sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetlerin olmaması	14	70
Öğretmen kılavuz kitabının olmayışı	13	65
Farklı materyallerin olmayışı	13	65
Öğrenci kitaplarının içeriğinin zengin olmaması	12	60

Tablo 4’e göre ilkokullarda yetiştirme programında karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak %90’ı modül sürelerinin yetersiz olduğunu, %85’i programa katılımın veli isteğine bırakıldığını ve fazla devamsızlık yapıldığını, %80’i program süresinin eğitim-öğretim dönemini kapsamadığını, %75’i görevlilere ödenen ücretlerin düşük olduğunu, %70’i programın geç başladığını ve sosyal, sportif, sanatsal faaliyetlerin olmadığını, %65’i öğretmen kılavuz kitabı ve farklı materyallerin olmadığını, %60’ı öğrenci kitaplarının içeriğinin zengin olmadığını ifade etmişlerdir:

Öğretmen 13: *Modüller çok hızlı geçiyor. 4 yıllık eksikliğin 24 saat, 32 saat de tamamlanması zor.*

Öğretmen 16: *Merkezi ölçme belirleme aracıyla belirlenerek programa katılımı gereken öğrencilerimizden bazılarında velileri izin vermiyor. Bu da gerçekten İYEP’e katılımı gereken çocuğun veli yüzünden katılamamasına sebep oldu.*

Öğretmen 8: *Özellikle hafta sonu girdiğim modülde devamsızlıklar daha çok oluyor. Öğrencilere sorduğumda çeşitli bahaneler sunuyorlar.*

Öğretmen 5: *...orta okullarda yapılan destekleme ve yetiştirme kurslarına normal ek ders ücretinin iki katı ödeme yapılırken İYEP’te böyle bir uygulama yok. En azından normal ek dersten fazla olmalı.*

Öğretmen 17: *Programın 3. sınıflardan itibaren başlamasının geç olduğunu düşünüyorum. Daha erken başlamasının öğrenci açısından daha iyi olacağını düşünüyorum.*

Öğretmen 11: *...farklı materyallerin olmayışı materyal olarak sadece kitap olması derslerde eksiklik olduğunu söyleyebilirim.*

Öğretmen 9: *Bazı modül süreleri az tutulmuş. Üç-dört sene sınıfta kazanamadığı kazanımları iki ay gibi bir sürede öğrenciye kazandırmak zor.*

Öğretmen 4: *...öğrencilere verilen kitaplarda yeterince alıştırma ve konu açıklamada yararlı olacak etkinlikler yok.*

Tartışma

2018-2019 eğitim-öğretim döneminden itibaren MEB'e bağlı resmi ilkokulların 3. ve 4. sınıflarına devam eden, özel eğitim tanısı olmayan, önceki eğitim ve öğretim yılları içinde çeşitli nedenlerle Türkçe ve matematik dersi öğretim programlarında yer alan ve İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında belirlenen kazanımları yeterli düzeyde edinemeyen öğrencilerin yetiştirilmesi için uygulanan İlkokullarda Yetiştirme Programı henüz yeni bir uygulamadır. İYEP'in yeni bir uygulama olmasından dolayı programla ilgili ilk elden sağlıklı ve güvenilir bilgiler elde etmek için programda görev yapan öğretmenlerin uygulamaya dönük görüşlerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu amaçla araştırmada İlkokullarda Yetiştirme Programında görev alan öğretmenlerin uygulamaya ilişkin görüşlerinin neler olduğu tespit edilmiştir.

İlkokullarda yetiştirme programının değerlendirilmesine yönelik öğretmenlerin büyük çoğunluğu programın olumlu fakat eksik tarafları olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç ilkokullarda uygulanan yetiştirme programına benzer bir uygulama olarak ortaokul ve liselerde gerçekleştirilen eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarıyla ilgili Er, Türküresin (2018), Canpolat & Göçer (2017) ve Nartgün & Dilekçi (2016) yapmış oldukları çalışmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir. Okul derslerini destekleme amacıyla MEB tarafından 2018/2019 eğitim-öğretim yılından itibaren ilkokullarda uygulanmaya başlanan hem ilkokullarda yetiştirme programının öğretmenler tarafından olumlu bir uygulama olarak görüldüğü ayrıca sözü edilen uygulamaların eksik taraflarının da olduğu öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

İlkokullarda yetiştirme programının eğitim-öğretime katkısına ilişkin öğretmenlerin tamamına yakını akademik başarıyı arttırdığı ve öğrencilere bireysel destek sağladığı yönünde görüş belirtmiştir. Bununla birlikte programın öğrencilerin derse katılımını arttırdığı, ders performansına, motivasyona ve özgüveni arttırmada olumlu katkılarının olduğu, öğrencilerde kaygının azalmasına, fırsat ve imkân eşitliği sağlanmada katkısının olduğu öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Yine Göksu ve Gülcü (2016), Türküresin (2018) ve Nartgün & Dilekçi' (2016) nin eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarıyla ilgili yapmış olduğu araştırmalarda da kursların öğrencilerin akademik başarısına olumlu katkısı dile getirilmiştir. Dönmez, Gürbüz ve Tekçe (2018) ise yapmış oldukları araştırmada destekleme ve yetiştirme kurslarının maddi imkânsızlığı nedeniyle ek ders alamayan öğrencilerin katılımını sağladığı, bu nedenle kursların, fırsat eşitsizliğinin önüne geçilmesine yönelik bir adım olduğu ifade edilmektedir.

İlkokullarda yetiştirme programında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenlerce en sık ifade edilen görüşler; modüllere ayrılan sürelerinin yetersiz olması, öğrencinin programa katılımının veli isteğine bırakılması ve devamsızlığın fazla olmasıdır. Ayrıca program süresinin eğitim-öğretim süresini kapsamadığı, programda görev alanlara ödenen ücretin düşük olduğu, programın 3. sınıflardan itibaren başlamasının geç olduğu, programda sosyal, sportif ve sanatsal faaliyetlere yer verilmediği, öğretmen kılavuz kitapları ile eğitim-öğretimde kullanılmak üzere farklı materyallerin olmadığı, öğrenci kitaplarının içeriğinin zengin olmadığı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Benzer şekilde Er, Türküresin (2018) ve Bozbayındır & Kara (2017) ile Göksu &

Gülcü (2016)'nın yapmış olduğu destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan problemlere ilişkin araştırmalarda da kurslarda yaşanan materyal eksikliği öğretmenlerce dile getirilmiştir.

Ülkemizdeki binlerce öğretmen ve milyonlarca öğrenciyi etkileyen, henüz yeni bir uygulama olarak 2018/2019 eğitim-öğretim yılından itibaren MEB tarafından hayata geçirilen ilkokullarda yetiştirme programı genel olarak değerlendirildiğinde olumlu bir uygulama olmakla birlikte uygulama sürecinde bazı eksikliklerin ve aksaklıkların olduğu görülmektedir. İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın okullardaki uygulama sürecinde görev alan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda elde edilen sonuçlardan yola çıkarak programın daha verimli hale gelmesi için şu önerilerde bulunulabilir:

- Programdaki ders modüllerine ait süreler belirlenirken uygulayıcı öğretmenlerden görüş alınabilir.
- Programa katılım veli isteğine bırakılmamalı, kazanımları yeterli düzeyde edinemeyen öğrencilerin katılımı zorunlu olabilir.
- Programa mazeretsiz devamsızlığın önüne geçmek için velilere yasal yaptırım uygulanabilir.
- Program eğitim-öğretim başladığı eylül ayından itibaren başlatılabilir ve eğitim-öğretimin bitimine kadar devam edebilir.
- Programda görev alan öğretmenlere ödenen ücret, benzer bir uygulama olan eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenlere ödenen ücretle eşitlenebilir.
- Programın başlangıç düzeyi 3. sınıflardan 2. sınıf düzeyine çekilebilir.
- İYEP programının öğrenci öğrenmelerine etkisine yönelik karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.
- Kurs merkezi yöneticilerinin de programa yönelik görüşleri alınabilir.
- Bakanlık tarafından programın işleyişine yönelik ülke genelinde inceleme ve gözlem yapılabilir.

Kaynaklar

- Bozbayındır, F. & Kara, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarında (DYK) karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2); 336-349.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı - istatistik, araştırma deseni, spss uygulamaları ve yorum (15. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi
- Büyüköztürk, Ş., Çakan, M., Tan, Ş. & Atar, H. Y. (2014). *TIMSS uluslararası matematik ve fen eğilimleri araştırması*. MEB YEĞİTEK Genel Müdürlüğü, Ankara. <http://timss.meb.gov.tr/wp-content/uploads/TIMSS-2011-8-Sinif.pdf> adresinden 12.02.2019 tarihinde alınmıştır.
- Canpolat, U. & Köçer, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının TEOG bağlamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(1); 123-154.
- Demirel, Ö.(1997). *Eğitimde program geliştirme,, kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem
- Dönmez, İ., Gürbüz, S. & Tekçe, M. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayanarak fırsat eşitliği açısından değerlendirilmesi *Estüdam Eğitim Dergisi*, 3(2), 45 – 58.

- Er Türküresin, H. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi; Kütahya İli Örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: Aralık, , 9(2); 73-85.
- Göksu, İ. & Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1); 153-171.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018a). İlkokullarda yetiştirme programı uygulama kılavuzu. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_10/01150934_YYEP_UYGULAMA_KILAVUZU.pdf adresinden erişildi.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018b). İlkokullarda yetiştirme programı yönergesi. http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/25181019_YYEP_YYNERGESY.pdf adresinden erişildi.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. California: Sage.
- Nartgün, Ş. S. & Dilekçi, Ü. (2016). Eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(4); 537-564.
- Resmî Gazete, (2014). Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Kabul Tarihi: 26/7/2014. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1703.pdf> adresinden erişildi.
- Resmî Gazete, (2018). Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 51). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/08/20180831-5.pdf> adresinden erişildi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. B.)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Etik Beyan

Bu makalenin verileri 2019 yılı Mart-Nisan aylarında toplanmıştır. Çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi ve Editörünün” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğunu taahhüt ederim."

Yazar Bilgileri

Mehmet Özdoğru

 <https://orcid.org/0000-0002-3853-8389>

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Kütahya, Türkiye

İrtibat yazar e-posta (Contact e-mail):

mehmetozdogru26@gmail.com
